

ERDELYI MAGYARÁG

Felelős szerkesztő:

Kádár Miklós

Független politikai napilap, megjelenik mindennap. Szerkesztési órák: este 5-től 10-ig. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea, (Nagyvárad) P.M. Viteazul Nagypiac tér 4. Telefon: 380

Ára 1 lej

III. évfolyam 332 sz.

1934. december 1.

Szombat

December 5-én

tárgyalja a Népszövetség a jugoszláv panaszt
Jugoszlávia benyújtotta második memorandumát és Magyarország elleni bizonyítékait

Genf, november 29.

A Rador jelenti: A jugoszláv kormánynak második memorandumára, mely a múlt héten benyújtott jugoszláv panasz-adatokkal való alátámasztását célozza, egy hete várnak már diplomáciai körökben. Ismeretes, hogy a memorandumot a jugoszláv kormány előbb Párizsba juttatta el ahol Laval francia külügyminiszter részletesen tanulmányozta. Így jutott el ma a memorandum újra Genf-be, ahol Fotics szerb népszövetségi megbízott azt átnyújtotta Avenol népszövetségi főtitkárnak. A nagy érdek lődéssel várt emlékiratot a Népszövetség azonnal nyilvánosságra hozta.

A jugoszláv memorandum felsorolja elsősorban azokat a jegyzékeket, amelyeket Jugoszláv kormány intézett el az utóbbi két évben a magyar kormányhoz a Magyarországon tartózkodó és ott szervezkedő terroristák ügyében. Mindezeket a jegyzékeket "sürgős" vagy "rendkívül sürgős" felüljegyzéssel látta el a jugoszláv külügyminisztérium és kérte, hogy a magyar kormány tartóztassa le Mizso Krazsl terroristát, aki Sándor király és Barthou külügyminiszter gyilkosa lett.

A sürgős jegyzékek ellenére Mizso Krazsl nyugodtan járt-kelt Magyarországon és aktív magyar katonatisztekkel tartott fenn összeköttetést.

Szeptember hónapban magyar utlevelet kapott, hogy Franciaországba távozhasson más terroristákkal együtt, hogy ott a marseillei merényletet előkészítse.

A memorandum ismerteti ezután a Fotics által 1934. júniusában a Népszövetség előtt beterjesztett panaszt, melyben bejelentette a jankapusztai tábon létezését és tevékenységét. A terroristák itten magyar tisztek irányítása mellett gyakorolták be a marseillei merényletet. Jankapusztán a terroristák fegyvereket és robbanó anyagokat kaptak és katonai módon készítették elő őket a kézigránátok használására. Gyakorolták azt is, hogyan kell határokat titokban átlépni és a céllovást olyan flourán tanulták, mely Sándor szerb király alakját ábrázolta.

A memorandum ismerteti azokat az adatokat, melyeket a jugoszláv és francia rendőrségek szereztek be a marseillei merénylet után. Ezek szerint Jankapusztán a terroristák sorshuzással döntöttek el, hogy ki kövesse el a merényletet. A sorshuzást Percevic ezredes csinálta. Végül a memorandum adatokat és bizonyítékokat hoz fel annak alátámasztására hogy a merénylők szoros barátságot tartottak fenn magyar hivatalos körökkel.

A londoni Times a részletes memoran-

dummal kapcsolatban arra mutat rá, hogy Anglia és Franciaország diplomáciai uton továbbra is arra törekszik, hogy a genfi helyzet által teremtett feszültségen enyhítsenek.

Ennek érdekében, mint azt a Paris Soir elenti, Laval személyesen tanulmányozta át a jugoszláv emlékiratot és újólag mérséklőre intette a jugoszláv kormányt. A Temps ezzel kapcsolatban annak a nézetének ad kifejezést, hogy a Népszövetség tanácsülésén el kell kerülni a szenvedélyes vitákat, különben veszedelemes nemzetközi bonyodalmak támadhatnak.

Laval mérséklő magatartásával egyidejűleg az angol kormány is azt az álláspontot képviseli, hogy a mérséklő érdekében legjobb volna, ha csak januárban tárgyalnák le a jugoszláv panaszt.

Genf, november 29.

Avenol, a Népszövetség főtitkára értesítette Eckhardt Tibor magyar főmegbízottat, hogy a Népszövetség a december 5-i rendkívüli tanácsülésre tűzte ki a marseillei gyilkosság tárgyalását. Akkor fognak dönteni Eckhardt Tibor sürgősségi indítvány fellett és ha elfogadják, akkor lehetséges, hogy még aznap fognak belekezdeni az érlelt tárgyalásba is.

A Rador genfi jelentése arról számol be, hogy Eckhardt magyar delegátus tegnap felkereste Avenolt, a Népszövetség főtitkárát és közölte vele, hogy miután Benes lemondott arról, hogy a népszövetségi tanácsban a jugoszláv panasz tárgyalása alkalmával elnökölön, kéri, tekintse tárgytalan-
nak ebben az ügyben a Népszövetséghez intézett beadványát. Eckhardt intervenciója értelmében a beadványt nem fogják közölni a Népszövetség tanácsaival.

A magyar egyházak képviselői

Memorandumban fordultak Anghelescu miniszterhez a nyelvvizsgán elbukott tanerők ügyében

Bucuresti, november 29.

Az iskolafentartó magyar egyházak tegnap a Magyar Párt parlamenti csoportjával tárgyalták a vizsgán elbukott magyar tanár-
tanár-
helyzetét. Majd együtt-

tesen felkeresték Anghelescu közoktatásiügyi minisztert, akinek felkérése a magyar egyházak képviselői memorandumot nyújtottak át.

Ausztria újabb forradalom előtt áll Két korosztályt mozgósított az osztrák kormány

Bécs, november 29.

Az osztrák keresztényszocialista munkásszindikátus elnöke, dr. Kunschall tegnap beszédet tartott a keresztényszocialista munkásszakszervezetek gyűlésén és hangsúlyozta, hogy

Ausztriának a legközelebbi jövőben újabb polgárháború kitörésével kell számolnia.

Kunschall dr. rámutatott arra, hogy ezzel maga

Schuschnigg kancellár is tisztában van

és épen ezért mozgósította az 1933. és 1934. évi korosztályokat.

A kormány ezenkívül több ezer főből álló önkéntes csapatot is alakított, amelyeket ágyúkkal és gépfegyverekkel szerelt fel.

Csak az egymással szemben álló pártok kibékülése teremthet tiszta helyzetet és nyugalmat — fejezte be beszédét Kunschall de ha ez nem sikerül, úgy a véres polgárháború kitörése elkerülhetetlen.

A NAP

Színváltások

Göbbels Joseph, a Harmadik Birodalom propagandaminisztere és sajtódiktátora, ez a mindennek, csak árjának nem látszó sánta gnóm alig néhány héttel ezelőtt dörgedelmes nyilatkozatot tett, amelyben legmagasabb rosszaságát fejezte ki a német sajtó színe fölött. Ne tessék csodálkozni, sem valami elírásra gondolni, valóban színt írtunk, mint ahogyan Göbbels is azt mondta a német sajtóra, hogy: színtelen. Több bátorságot, több eleveenséget kért a német sajtótól, amely egy idő óta — mondotta — igen nagy hanyatlást mutat.

Göbbels ur nem írta pontosan körül ezt az időt, amióta nem tetszik neki a német sajtó színe, kénytelenek vagyunk tehát mi megjegyezni, hogy ez a valaha valóban bátor színes sajtó pontosan 1933. január 30-án színtelenedett el, vagyis azon a napon, amikor Göbbels ur és társai Németország fölött átvették a hatalmat és a kulturált világ minden felhőrdülése dacára azóta is kezükben tartják. A német sajtó ezen a napon elszíntelenedett (hogy Göbbels ur szavaival éljünk), illetőleg elsápadt (hogy a magunk nyelvén fejezzük ki magunkat). Az elsápadás után újabb színváltás következett be akkor, amikor Göbbels ur átvette a sajtó fölötti diktatórorkodást. Abban a pillanatban ugyanis a Harmadik Birodalomban megjelenő minden lap — pártállásra való tekintet nélkül — vagy "megbarnult" vagy megszűnt. A barna színt öltött sajtó második éve hűsegesen tartotta meg ezt a színt, hiszen létkérdés volt ez számára. Göbbels ur és pribékjei aber szemekkel árkodtak, nehogy a sorok között ez a barnaság pillanatra is elhalványodjék.

Ugy látszik azonban, hogy maga Göbbels is elunta ezt az örökös barnaságot, mert pár héttel ezelőtt kijelentette, hogy a német újságírás ellaposodott, lezüllett, színtelenné vált. Ezenben pedig felszólította a lapokat, hogy legyenek bátrabbak, legyenek színesebbek, s-ókimondóbbak.

A felszólítás nyomán a sok német újságírónak kissé arcába szökött a vér — azután semmi sem történt. Mindössze ennyi volt a színváltozás, amint Göbbels felszólítása elért. A német újságíró ugyanis nagyon jól tudja, hogy az arcpirulásnál egyéb nem áll jogában Göbbels és társainak rémuralma alatt. Eppen ezért a német lapok bölcösen maradtak barnák, azaz, hogy színtelenek továbbra is.

Ugy látszik azonban, hogy mégis akadt két olyan lap, melyik megfogadta Göbbels ur tanácsát és némi színt igyekezett bevenni hasábjaira. Ezt a színt pedig úgy próbálta elérni, hogy megírta az igazságot, azt tudniillik, hogy a horogkereszt és a hadsereg között olyan óriási szakadék tátong, amelybe Hitler és társai könnyen beleszedülhetnek. Pár sor volt az egész, mégis nagy bátorság kellett hozzá. De ez a pár sor színt vitt a lap hasábjaira és az olvasók arcára. Színt, amit Göbbels követelt.

Göbbels ur azonban nem következetes. Most, amikor megkapta végre a német sajtó hasábjain a színt, ami után annyira vágyakozott, betiltotta az új színt hozó lapokat. Az igazságot azonban, ami a "szín" mögött rejtőzik, nem kénes betiltani.

Kivágandó és összegyűjtendő!
Igazoló szelvény,

Erdélyi Magyarság
1935. évi naptárához.
1934. nov. 10. dec. 10.

Aki 30 szelvényt összegyűjt,
az kap egy naptárt.

Soha nem látott pompával tolyt le György kenti herceg és Marina hercegnő esküvője

London, november 29

Anglia még nem látott olyan pompát, mint aminő György kenti herceg és Marina görög hercegnő csütörtöki esküvőjén látható volt. Félmilliónál több vendég érkezett erre a napra Londonba. Anglia minden házában lobogó lengett. A tereket és az utcákat ahol az esküvői menet elhaladt, tizezerrel lepték el a kíváncsiak. Sokan már éjszaka óta ácsorogtak az utcán, hogy jó helyet kapjanak. London minden kirakata fel volt díszítve. Egyedül csak a hősök emlékműve nem kapott díszítést. Ide egyetlen szál rózsát dobott a menyasszony, amikor elhaladt az emlékmű előtt. A rendet tizezer rendőr tartotta fenn. A nászmenet élén lovasbrigádok törtetek előre. London összes templomaiban zúgtak a harangok, amikor 10 óra 36 perckor elindult a nászmenet a buckinghami palotából. Az első kocsiiban ült V. György angol király lángvörös egyenruhában és a királynő dúns aranyhímzéses pasztelkák bársonyruhában, gyönyörű ékszerekkel. A kocsiiban még Valdemar dán herceg foglalt helyet. A második kocsiiban foglaltak helyet a norvég királyi pár és a dán királyi pár. A harmadik kocsiiban volt György görög exkirály, Miklós román királyi herceg és Pál jugoszláv régensherceg, majd következtek az Európa minden részéről Londonba seregelett királyi hercegek az udvari méltóságok, a gyönyörű középkori ruhákba öltözött alabárdosok.

Külön menetben indult el a vőlegény templomba. György herceg bátyjai a welsi herceg és a yorki herceg között foglalt helyet. Mind harmójukon tenerezségi egyenruha felelt. A második kocsiiban ültek udvarmesterei.

Marina hercegnő menyasszonyi ruhája valóságos ezüstheló. Nyolc méter hosszú uszálya sűrű ezüsthímzéssel az elragadtatás szavait csalta ki a nézőközönségből.

Ölében délafrikai struccoll kezében lilíomcsokor, amit jégbe fagyasztva szállítottak nyugatindiaiából. A menyasszony édesapja, Miklós görög herceg és nyolc nyoszolya lány társaságában érkezett a templomba.

Az esküvői szertartást a vestminsteri templomban, a kenterbury és a yorki érsek-
ek végezték. A vőlegény és a menyasszony

a rádioközvetítés során is jól hallható módozták ki az igent, majd az agg kenterbury érsek által elmondott esküvőit ismételték el. Feltűnő volt, hogy a menyasszony engedelmességre is esküdött. Az érsek ezután beszédet mondott, majd a gyűrűcsere következett. Orgona zugás és a kórus gyönyörű éneke közben folytatódott a szertartás, amely az angol királyi himnusz elénkelésével ért véget.

A vestminsteri templomban az apák drágaköves kincsei voltak kiállítva. A nászajándékok felejthetetlen látványt nyújtottak. Különösen az a gyöngygyakék kellett feltűnést, amit a kenti herceg tervezett, a menyasszonya számára.

Az udvari szokásoktól eltérően György király ezuttal először engedte meg, hogy a templomban meghívottak egyszerű fekete frakkban is megjelenhettek az udvari díszruhák s a diplomaták fényes egyenruhái között. A templomban lefolyt esküvői szertartás után a kápolnába vonultak, ahol a hítes könyvszakértők által ajándékozott aranybuddollal aláírták az anyakönyvet. Mint első tanu maga György király írta alá az anyakönyvet. Az angol királyi szertartás után következett a görög keleti szertartás.

Kiosztottak egy trafikot Oradeán

Oradea, november 29.

Vakmerő betörést követek el az éjszaka ismeretlen tettesek a Pasteur (Kórház) ucca 119 számú házban levő trafikban. A trafikot alig pár napja nyitotta meg egy Ács Gyuláné nevű hadiözvegy, aki tegnap este kilenc órakor ment haza, miután az üzletet gondosan bezárta. Ma reggel hét órakor, amikor kiakarta nyitni a trafikot kétségbeesve látta, hogy az éjszaka fel-feszítették az aítót és jóformán a teljes árukészletet elvitték.

A szerencsétlen özvegyasszony jelentést tett a rendőrségen, amely megindította a nyomozást.

Időjárás

Borús, ködös idő, éjszakai fagyokkal.

Kabát- és öltönytövefekben

nagy karácsonyi vásár 20-25 százalékos árleszállítással!

Székelv posztóáruház

Oradea, Str. A. Iancu 5.
Derby cipőgyár épület.

Mi újság Marghitán

— Marghitai tudósítónktól —

A petreui jegyző a napokban bement az ottani perceptor hivatalába és kérte, hogy valami iratot adjon ki neki. Perian Liviu perceptor, udvariassan kérte, hogy várjon és rögtön eleget tesz kívánságának. A jegyző azonban nem várta amíg a jegyző kiállítja az iratot, hanem az íróasztalról felkapott egy tintatartót és azt a perceptorhoz vágta. A jegyző ellen megindult az eljárás.

— Szerdán volt egy éve, annak, hogy a nagy tudású s szentéletű marghitai főrabbi Weinberger Sámuel hirtelen elhunyt ebből az alkalomból volt a sarkóavatása, melyre eljöttek összes hívei akik ismerték és tisztelték. A nagy tudású főrabbitól igen sok pap kért tanácsot, mert apja csodarabbi volt.

— Tóth Imre és testvérei már régen haragos viszonyban lének az ugyancsak sz-

lágypierben élő Gáth testvérekkel. Vasárnap megvárták, míg azok kijönnek a házukból és akkor hátulról nekitámadtak és alaposan elverték. A csendőrség megindította a verekedő legények ellen az eljárást.

— Szilágypierban, Érkörösön és Szodorón nagy skarlát járvány pusztit eddig 6 gyermek szenvedett ki Szilágypierban.

— Kiss István oradeai szintársulatával Pierban párnapi nagy siker mellett játszott.

— December 31-én nagy közigazgatási bál lesz Marghitán, a próbák már nagyban folynak dr. Drugarin Traianna irányítása mellett. Az estély tiszta jövedelméből emlékművet állítanak Marghitán.

— Titokzatos körülmények között Szalacson ismét tűz volt. Szalacson már ez a negyedik eset. A csendőrség megindította a nyomozást.

Azörök tűz

Fantasztikus regény

71

— Ön tudja? Hát, esznek-isznak de oly furesák mind a ketten, mióta visszajöttek, tegnapelőtt este a barlangból és különös dolgokat meséltek a másvilágról.

— Hol vannak?

— Odahaza, azt hiszem.

— Odamegyek.

— Akkor önnel megyek, elég volt nekem ebből a mesterségből.

A fiu undorodó mozdulattal löki a homokba a lapátot, mellyel a tüzet piszkálta.

Marcnak csak akkor jut eszébe megkérdezni:

— Dehát mit csinálnak itt? Rettentő bűz van itten.

— Hát nem tudja? Ez megint másik fajlog, amit el kell mondani. Jean Frogoff helasmedencéje meg van mérgezve, valamennyi állat megdöglött egyetlen éjszaka; Frogoff szelűtést kapott, mikor meglátta. A medence isszonyu bűzt árasztott, ezért Jos Caér megparancsolta, hogy el kell égetni ezt az egész ocsmányságot. Ugy ég mint valami fátkya, mert az állatok át vannak itatva petróleummal.

— Mit mondsz?

A fiatal Morgan dadog:

— Nohát szagolja meg.

Marc odamegy a két medencéhez mely felé ki van ürítve, a vizen különös, opálós visszafény, benne páncélos állatok tömege. A munkások összeszedik és a máglyához viszik az állatokat. Az egyik kövön, kőtámaszkodva ül a vén Ginah, nézi a pusztulást, mely a gyűlölt embert érte. Mikor meglátja Marcot, felkiált:

— Ahó Ah! Monteney ur. Nézze meg a gögös ember bűnhődését, ime így mennek tönkre a gazdák Frogoff.

Rekedten nevet, de mielőtt még a művész válaszolhatna, hang szólal meg a hátmögött:

— Tönkrement? Azt akarja mondani hogy meggazdagodott a medence tulajdonosa Marcnak kívánnám derék asszony!

Fonteney megfordul: Balduce áll a háta mögött, fejen kissé sapkával, a szeme elé gedetten ragyog a szarukeretes pápaszem mögött, bizonyos örömmel szívja magába a vízből és a tüzrakásból áradó undorító gázokat.

Mellette Gilberte, zsebkendőt tart az orra elé és kómikus fintort vág a szaghoz, ellentétben nagyapjának ragyogó arckifejezéseivel.

A geologus, Marc kérdését be sem várva, hangosan mondja:

— Kis sétatocsizást akartunk tenni, levegőt akartunk szívní, mert néhány napja ki sem mozdultunk hazulról. Eppen visszatértünk Fonquédéből mikor megláttuk ezt a lobogó tüzet. Nagyon érdekes, valóban. Egyébként hogy van, kedves szomszéd ur?

A szavak, a hangsúly, a hangya-könynyedség elárulták, hogy Balduce a körülötte levő emberek számára beszél, akik abba hagyták a munkát és ráfigyeltek. Blaise Balduce határozott céllal folytatja tovább: Marcra vetett pillantása elárulja a szándékot: Mégis: tengeri pókot vetni és petróleumot aratni, — nem közönséges dolog! Szerencséje van ennek a halkereskedőnek!

A vén Ginah fölállt; meg riati Balduce karját, megkérdi:

— Mit mond uram? Ez petróleum.

Görbe botjával a kövek között hasadásra mutat, melyből folyton árad a különös folyadék. Balduce bólint:

Igen petróleum.

— Olyan, amilyen a lámpában ég?

A tudós mosolyog:

— Nem. De ásványolai, ugyanolyan erőtlen ez az anyag és ugyanolyan képtelen használatra természetesen feldolgozva (Folyt. köv.)

Feleséggyilkos királyi herceg a spanyol esküdtszék előtt

Az ügyész tizenötévi kényszermunkát kért a gyilkos herceg fejére

Madrid, november 29.

A madridi esküdtszék megkezdte Jose de Bourbon herceg bűnperét, aki a volt spanyol király unokatestivére és azzal van vádolva, hogy ezelőtt 10 évvel feltékenységi rohamában meggyilkolta feleségét. Akkor feltételes szabadon engedték és nem foly-

tatták le ellene az eljárást. Az új spanyol kormányzat azonban börtönbe vetette és tovább folytatta ellene az eljárást. Az ügyész 15 évi kényszermunkát kért a herceg fejére. Az esküdtszék most fogja meghozni verdikjét.

Ezer karácsonyfaért százezer lej pénzbírság Különös lopási eset a Targu-muresi (marosvásárhelyi) törvényszék előtt

Targu-Mures, november 29.

A felső marosmenti erdőbirtokosságok őrei az utóbbi időben egymásután nagyarányú falopásokat fedeztek fel, amelyek az erdőbirtokosság számára igen súlyos károkat jelentettek. Mandache erdőinspektor folytatta le a vizsgálatot, amelynek során megállapítást nyert, hogy

Antal Ilie, Sbarcea Nicolae és Sbarcea

Simon topítai (maroshízi) lakosok több, mint ezer karácsonyfát vágtak ki és vitték el az erdőkből. Az inspektor a három embert 100 ezer lejes bírsággal sújtotta.

A három ember a törvényszékhez fellebbezett amely a tegnapi megtartott tárgyaláson elrendelte a bizonyítás kiegészítését.

Élet-halálharc a medve és szelidítője között

Minden áron várost a art látni a medve, amely súlyosan megsebesítette gazdáját

Bécs, november 29.

Különös kalandban volt része egy bécsi vándorcirkusz artistájának, aki szelidített medvével birkozott. A medve véletlenül a kocsijából kiszabadult és neki indult Bécs felé. Az artista meg akarta ezt akadályozni és visszakapta a medvét a kocsijába. A med-

ve azonban nagyon jól érezte magát szabadon és valósággal birokra kelt gazdájával, akinek fél órai nehéz munkájába került, amíg visszatartotta medvét a kocsijába. Az artista olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy be kellett szállítani a kórházba.

Súlyos szerencsétlenség Tasnad közelében

Arokba fordították a megvadult lovak a kocsit. — Két ember rendkívül súlyosan megsebesült

Tasnad, november 29.

Súlyos és könnyen végzetessé válható szerencsétlenség történt tegnap Tasnad-szántó közelében. Kandel Farkas földbirtokos Péri birtokán levő szőlőjébe igyekezett kocsiján, amelyet kocsisa hajtott. Amikor a kocsit az egyik ócska fahidhoz ért, a lovak megbokrosodtak és

a kocsit a két méter mély árokba fordí-

tották. A kocsit és a lovak rázuhantak Kandel Farkasra és kocsisára, akik rendkívül súlyos sérüléseket szenvedtek.

Véletlen szerencse azonban így is, hogy életben maradtak mert az óriási súly könnyen agyonverhette volna őket. A súlyosan sérült embereket kórházba szállították.

Csavargó-otthon egy timisoarai garázsban

Tizennyolc „vendégre” rendezkedett be az élelmes agent provocateur

Timisoara, november 29.

A rendőrség az aradi uton levő Fiat-lerakat garázsepületében csavargóotthont leplezett le. A csavargóotthont az üresen álló épületben Zeidler Oszkár, az ismert beugrató létesítette, ki a rendőrségnek ismert és régi ügyfele. Az élelmes Zeidler valóságos nagyüzemet rendezett be s egyszerre 18 hálódéke volt. Zeidler átadták az

ügyészségnek, míg a csavargók közül azokat, akik nem bírnak helybeli illetőséggel, illetőségi helyükre toloncolják.

Az Erdélyi Magyarország 1935 évi képes naptára tartalmasabb, nagyobb lesz, mint bármelyik újságnaptár.

Őszinte hangot kért Göbbels a német sajtótól

Hitler bukásáról ír két berlini lap

A kormány -- természetesen -- mindkét lapot betiltotta

Berlin, november 29.
Ugy látszik már nem csak a külföldi lapok, hanem a német birodalmi újságok is foglalkoznak azzal a mindjobban erősödő hírral, hogy a német vezérkar és Hitler között

csak napok kérdése a szakítás. A német kormány most két lapot tiltott be azért, — mert megírták, hogy Hitler bukása nem lehetetlen.

Spanyolországban még folynak a házkutatások

Másfélmillió pezétát találtak az egyik ház padlásán

Ovideo, november 29.
A hatóságok még mindig folytatják azokat a házkutatásokat, amelyek közvetlenül a forradalmi harcok után megindultak. Így mostanában Asturia tartományban, ahol tudvalevőleg a forradalmárok legerősebbek voltak és legtovább tartották magukat, — folytatják ezeket a kutatásokat.

A tegnapi napon, az egyik ház padlásán, ahol fegyvereket kerestek, egy zacskóba varrva másfélmillió pezétát (21 millió lejt) találtak. A pénzt azonnal elkobozták és a hatóságok szerint ez az összeg az egyik bank pénztárából tűnt el. A nyomozás megindult.

Óriási méretű erdőtűz pusztít Amerikában

A lángok két várost teljesen körülfértak

Charleston, november 29.
Vestvirginia állam déli részén hatalmas tűz támadt, amely egy óriási erdőt teljesen elpusztított. A tűz oltására gondolni sem lehet. Ellenkezőleg a tűzvész két várost veszélyeztet. Mivel a tűz mind a két várost

teljesen körülfért, a menekülésre nem is lehet gondolni. A két város lakossága most ijével nappal azon dolgozik, hogy árkokat ássanak a tűz továbbterjedésének megakadályozására.

Menetközben felrobbant egy automobil

Az autó három utasa szénéégett, kilétüket nem sikerült megállapítani

Prága, november 29.
Auschá közelében borzalmas autókatasztrófa történt. Eddig még ismeretlen okból egy teljes sebességgel száguldó automobil kigyulladt és felrobbant. Az autónak három utasa volt. Mind a három utas eleve-

len elégett. A hatóságok megindították a nyomozást, de eddig még nem tudtak semmit megállapítani, mert az automobilnak csak a vas alkatrészei maradtak meg, úgy hogy ez időszerezt azt sem tudják, hogy kik az áldozatok.

Együtt iszik, együtt mulat apa és fia...

Hadbíróság elé kerül fiával együtt egy satu-mare megyei gazdálkodó, akik a csendőrt megtámadták

Satu-Mare, november 29.
Tegnap délután idősebb és ifjabb Ritz György dobai gazdálkodók az ottani Cooperativa üzletben mulattak. Az ittas emberek nagy lármát csaptak, majd törni és zúzni kezdtek. A Cooperativa tulajdonosa távozásra szólította a garázda embereket, akik azonban nem mentek el. Nem sokára megjelent az ivóban a dobai csendőrsvezető, de a részeg gazdálkodók neki sem engedelmessé váltak, hanem megtámadták és ütlegetni kezdték. Végül is a gránicsárok siettek a megtámadott csendőr segítségére, akit ki-

szabadítottak szorongatott helyzetéből. Idősebb és ifjabb Ritz Györgyöt letartóztatták és hatóság elleni erőszak miatt bünvádi eljárás indult ellenük. Ma behozták őket az ügyészségre, ahonnan azonban a cluji hadbíróság elé viszik őket.

3 holdas **szőlőbirtok**
vasuti fűtőház közelében, gyümölcsös el,
konyhakerttel, lakással és vincellérakkal
bérbeadó Cim a kiadóban

Oroszország németellenes front alakítására készül?

Páris, november 29.

Nagy szenzációt keltett az a hír, hogy a szovjet konkrét javaslatot fog tenni tenni Franciaországnak és a kisantantnak, hogy egy közös frontba lépjenek Németország ellen. Ez a front teljesen nyílt lenne és véd- és dacsövetség jellege lenne.

Halálra ítélték két gyermekgyilkos leányanyát

New-York, november 29.

A newyorki esküdtszék halálra ítélt két falusi leányt, akik miután megszülték gyermeküket, elevenen elásták. A bíróság kimondta, hogy a két leány nem érdemli meg, hogy villamosszékre kerüljen, hanem szörnyű bűnükért köztalálali halálra ítélték. A két parasztlány neve Lidia Bencks és Francis Worth.

Meggyilkoltak egy pásztori Constanta közelében

Constanta, november 29.

Siocarlia községbeni juhász egész nyájával együtt eltűnt. A hatóságoknak előbb az volt a gyanújuk, hogy a juhász megszökött. Azonban a juhász holttestét legnagyobb meglepetésre egy kútban megtalálták. A holttesten számtalan seb volt, ami bizonyította azt, hogy a juhász rablótámadás áldozata lett. A rablók meggyilkolták, nyáját pedig elhagyták. A csendőrség most ebben az irányban folytat nyomozást.

RÁDIÓMŰSOR

PÉNTEK

Bucuresti. 13: vizállás, gramofon 13.45: előadások hírei, tőzsde, könnyű lemezek 14 és 15: beszélőújság 14.40: könnyű lemezek, 18: jazz 19: beszélőújság 19.15: jazz 20: felolvasás 20.20: új lemezek 21: Rekviem 22: felolvasás 22.30: rádiózenekar. Utána: beszélőújság.

Budapest. 7.45: torna. Utána: hanglemezek, 11: felolvasás 13.05: Szmirnov Szergej balalajkenekara, 14.30: katonabanda, 17.10: Harsányi Gizi előadása 18: A Szociális Misszió előadása 18.20: szalonzenekar, 18.45: Mit üzen a rádió 19.50: Berky László és Gözon Gyula előadástje 20.40: Nagy Izabella magyar nótákat énekel Bura Sándor és cigányzenekara kíséretével 22: a soproni Liszt Ferenc zeneegyesület hangversenyének műsorából közvetítés 23.15: hanglemezek 24: Operaházi zenekar.

SZOMBAT

Bucuresti. 13: vizállás, lemezek 13.45: előadások hírei, tőzsde, könnyű lemezek 18: rádiózenekar, 19: beszélőújság, 19.15: rádiózenekar 20: felolvasás 20.20: dallemezek, 21: a bucarestii filharmonikusok hangversenye, 22.15: Beethoven: V. szimfónia 23: beszélőújság.

Budapest. 7.45: torna. Utána: hanglemezek 11: felolvasás 13.05: Berki István és cigányzenekara, 14.30: zongora hegedű kísérettel 17.10: a rádió diákfélőrája 18: Balázs Béla a szalonzenekara 18.45: Gyorsírótanfolyam 19.15: sportesemények 19.30: olasz dalok éneklése zongorakísérettel 20.10: Katonák a közéletben Julier Ferenc előadása 20.45: Operaházi zenekar 22.15: Huszon négy óra a Karakánon Róttér Lajos pilóta előadása, 22.50: aradi Farkas Sándor és cigányzenekarának műsora, Horri Lajos énekeztetéseivel 24: hanglemezek.

3

"ERDELYI MAGYARSÁG"

1934. december 1.

Pénteken, november 30-án
Utolsó nap az országfejlesztő kölcsönhöz
Mindenki jelenjen meg egy jegyzési helyen!

Elhangzott a bíróság ítélete:

**Fejenként tizennégy évi és tizenegy
hónapi fegyházát kaptak a saniobi
(szentjobbi) rablógyilkosok**

**Tar Piroskát egy évi és 9 havi börtönre, Tóth Juliskát ötévi, Fitz-
Pelbárt Józsefet hat évi súlyos börtönre ítélték**

**Máté Juliskát bizonyítékok hiányában felmentette
a törvényszék**

Oradea, november 29.
Csütörtökön reggel zsúfolásig megtelt az oradeai törvényszék második szociójának tárgyaló terme. Mindenki arra volt kíváncsi, hogy mennyit kapnak a saniobi gyilkosok és a büntett értelmi szerzői.

Jóval 9 óra előtti valóságos dulakodás támadt a hallgatóság között, amely egyszerre rohamozta meg a tárgyaló termet, amelynek ajtajában ott állt élő cerberuszként a

szolga. Most nem számított itt jegy, igazolvány, aki közelebb jutott az ajtóhoz, az került be hamarabb. Pontosan kilenc órákor felnyitották a termet és a hallgatóság özönlött az ajtón. Pillanatok alatt megtelt a terem és ebben az életben arlagapadtan jöttek egyenkint a vádlottak. Elöl a férfiak, aztán Máté Juliska és Tar Piroška. Mindegyik komor és sápadt, csupán Tóth Juliska mosolyog mérszfehéren.

Valamennyi elzárásra ítélt vádlott büntetésbe a bíróság egyenként 9 hónapot és 14 napot letöltöttnek vett. Ezenkívül Tar Piroskának felfüggeszti politikai jogait 5 évre, Tóth Juliskának, Fritznak Kocsisnak és Birónak 10-10 évre.

Lenti András pénzbüntetését behajthatatlanság esetén 3 hónapi és 10 napi fogzra változtatják át.

Ezután jött az ítélet meglepetése. Máté Juliskát a bíróság bizonyítékok hiányában felmentette és elrendelte azonnali szabadlábrahelyezését.

Pár pillanatnyi csend után a bíróság magyarálatul megismétli mindegyik vádlott előtt az ítéletet.

Amikor Máté Juliska megtudja, hogy felmentették, hangos zokogásban tört ki.

Édesanyja, Tóth Juliska átkarolja és vigasztalja, hogy ne sirjon, mert szabad.

„A törvény nevében...”

Bevonul a bíróság. Ekkor már mozogni sem lehet a teremben, de egy zörejt sem hallatszik. A bírák állva maradnak miközben az elnök kimondja a szót: „A törvény nevében...”

Tar Piroška

Siri csendben hangzik az elnök szava:

„A törvényszék bünsnek mondja ki Tar Piroskát, Tóth Juliskát, Fitz-Pelbárt Józsefet, Kocsis Józsefet, Biró Károlyt és Lenti Andrást. Tar Piroskát két rendbeli rablásra való felbujtás büntette miatt. Tóth Juliskát két rendbeli rablásra való felbujtás miatt, Kocsis és Biró két rendbeli előre megfontolt szándékos emberölés büntette miatt, Lenti Andrást s valamennyi fentnevezett vádlottat tiltott fegyverviselés miatt...”

Egy pillanatnyi csend szakad a teremre, aztán a bíró még hangosabban mondja tovább: Ezért a törvényszék elítéli

Tar Piroskát egy évi és 9 hónapi börtönre,

Tóth Juliskát 5 évi súlyos börtönre, Fitz-Pelbárt Józsefet hat évi súlyos börtönre, Kocsis és Biró fejenként 14 évi és 11 hónapi fegyházra, Lenti Andrást 5000 lej pénzbüntetésre. Valamennyi többi vádlottat 5-5000 lejre, tiltott fegyverviselésért.

A teremben halk moraj támad. Aztán az elnök tovább mondja.

Az ügyész megnyugodott az ítéletben

Az ítélet kihirdetése után az első szó az ügyészé. Neculescu ügyész feláll és kijelenti, hogy

valamennyi vádlott ítéletében megnyugszik, csak Fitz-Pelbárt ítéletét fellebbezi meg súlyosbításért.

Az ügyész kijelentésére általános csodálkozás moraja támad a teremben.

Tar Piroška kijelenti, hogy enyhítésért fellebbez. Máté Juliska természetesen megnyugszik a felmentő ítéletben, Tóth Juliska szintén fellebbezett enyhítésért.

Az elnök Fitz-Pelbártot kérdi, aki kijelenti, hogy

megnyugszik az ítéletben. A bíróság figyelmezteti, hogy az ügyész súlyosbításért fellebbez, mire Fitz kijelenti, hogy akkor ő is fellebbez enyhítésért. Kocsis és Biró is súlyosnak találják az ítéletet, ugyancsak Lenti András is.

A vádlottak után valamennyi ügyvéd beszél és valamennyi megfellebbezi az ítéletet. Kivéve Máté Juliska ügyvédjét dr. San Georgeanu, aki Máté Juliska nevében megköszöni a felmentést.

Vissza a fogházba.

A bíróság visszavonul, a fegyőrök oda-

lépnek a férfiakhoz, kezökre teszik a láncot és a szomorú menet, a vádlottakból leti eljártak egymásután mennek ki a teremből a hallgatóság sorfala között. Máté Juliska is ott megy. A szeme még könnyes. Talán a boldogságtól. Hogy még ma kiszabadul. — Megy haza Salardra, egyedül. A többiek pedig még a fogházban maradnak. Ki itt fog maradni büntetése végéig, kit elszállítanak megszire. Enyedre, Vacarestibe, vagy Jilavára. A jogerős ítélet után. Addig marad a bizonytalanság...

Felórával az óriási érdeklődéssel várt ítélet kihirdetése után, az „Erdélyi Magyar-ság” külön kiadásban elsőnek számolt be az ítéletről a helyi közönség és a környékbeli olvasóink előtt.

Kérje mindenütt a
GOLF borotva-pengét!

az acélipar legtekélyesebb alkotása
és öröme lesz a borotválkozásban.
Vezérképviselő: Friedman Armin, Oradea
Promenad Eminescu 16.

mentette a tábla a gyermek- essel vádolt nojoridi (nagy- ürögdi) csendőrőrmestert

Különös pert tárgyalt első fokon a tábla második szekciója. Ardeleanu Mihály nojoridi csendőrőrmester állott vádlottként a bíróság előtt. A vád igen súlyos volt, menyiben Marion Joan gazdálkodó feljelentette hogy éjnek idején a csendőrőrsre vitette 16 éves fiát, Marion Aurélt és ott nagyon megverte és kicsikarta belőle azt a vallomást, hogy egy esőköppent lopott. Később a kisfiú törvényszék elé került, ahol minden

kényszerítés nélkül bevallotta, hogy lopott, mire a törvényszék elítélte. Ennek ellenére a fiú szülei beadták a feljelentést a csendőrőrmester ellen.

A csendőrőrmester tanukkal igazolta, hogy bár megfelel a valóságnak, hogy éjje vitte el a fiút, de amíg a csendőrőrsön volt senki nem bántotta. A tábla elfogadta a csendőrőrmester védekezését és jogerősen felmentette a vád és következményei alól.

Háromhavi fogház a marseillei gyilkosság feldicséréséért

Nagy József satmarmegyei Budur községbeli földbirtokost a csendőrség a marseillei gyilkosság éltetőjét letartóztatta, mert a földbirtokos feldicsérte a büntettet. Győr

sított eljárás után a satmari törvényszék három hónapi fogházra ítélte Nagy Józsefet. Az ítéletet a tábla ma helybenhagyta.

Rövid lesz a Skoda-vita

A kormány abban bizik, hogy a többség megszavazza Benteiu jelentését

Bucurestiből jelentik: A liberális párt bizalommal tekint a Skoda ügy parlamenti vitája elé és bizonyosra veszik, hogy a nemzeti parasztpárti felszólalások nem fognak nagyobb viharokat felidézni. A nemzeti parasztpárt ez alkalommal teljesen egyedül maradt és egyetlen más ellenzéki párt támogatására sem számíthat. Előrelátható hogy a Skoda vita nem fog hossza nyulni és a többség sok ellenzéki, így elsősorban a rogitista és georgista szavazatokkal meg

fogja szavazni Benteiu eredeti javaslatát. Dr. Popovici Mihály volt igazságügyi miniszter erőfeszítéseket tesz, hogy megelőzze a parlamenti döntést, de valószínűnek tartják hogy ez nem fog neki sikerülni és kénytelen lesz magát alávetni annak a vizsgálatnak, amely a parlament határozata alapján ellene, valamint Cihoski tábornok, volt hadügyminiszter és dr. Boila Romulus ellen meg fog indulni.

Halálos szerencsétlenség az erdőben

Popesti községből jelentették az ügyészségnek, hogy Pop Florian 64 éves várvízi lakos az erdőben fát vágott, amikor egy farönk

rázuhan és olyan súlyosan megsebesítette hogy este 9 órakor meghalt. Az ügyészség elrendelte a vizsgálatot.

Döntetlenül játszott a Ferencváros a Szeged FC-vel

A két héttel ezelőtt a nagy köd miatt félbeszakított Ferencváros-Szeged FC első ligabajnoki mérkőzést tegnap játszották le újból. Legnagyobb meglepetésre a Ferenc-

város 4:4 arányban döntetlenül mérkőzött a Szeged FC-vel, bár az első félidőben 4:2-re vezetett.

Bucurestibe érkeztek a szovjetkövetség tisztviselői

Bucurestiből jelentik: Tegnap a román fővárosba érkezett a bucurestii szovjetkövetség tisztikara: Grückmann első utkár, Sofokin Ivan másodtitkár, Racenko Atre-senko és Nedlova Maria alkonzulok. A szovjet tisztviselők az Atheneo Palace szállodában laknak és itt várják be Osztrovszki Mihály szovjetkövetet. Arról, hogy a szovjet

követség a Calea Victoriei-n levő palotában foglal-e helyet, vagy erre a célra egy palotát bérelnék, csak Osztrovszki Bucurestibe való megérkezése után döntenek, de azt hiszik, hogy mégis a Calea Victoriei-n levő palotában marad a szovjetkövetség, miután azt kellően renoválják.

Szívbetegség és érelmeszesedés.
ben szenvedőknek reggel éhgyomorra egy fél pohár természetes „Ferenc József” keveréke — legkisebb erőlködés nélkül — igen könnyű ürítést biztosít, a gyomor és a belek működését elősegíti s az emésztés renyhességét csakhamar megszünteti.

Nem kérték fegyelmi vizsgálatot Savu mérnök ellen

Egyik helybeli lapban az a téves híradás jelent meg, hogy a városi intermárbizottság Savu Jüliu mérnök ellen fegyelmi vizsgálatot rendelt volna el. Ez a hír minden alapot nélkülöz. Szó volt ugyan a városi intermárbizottság ülésén arról, hogy a színház javítási munkái nem megfelelőek voltak. Ennél a munkánál azonban semmi szerepe sem volt Savu mérnöknek, akinek a nevét teljesen ártatlanul keverték be.

Katonai jelentkezések sorrendje Oradeán

A „Cercul de Recrutare” hadkiegészítő parancsnokság közli az évente szokásos listaret-láttamozások időpontját:

November 30. 1916 évf. A—M
November 31. 1916 évf. N—Z
December 1. 1917 évf. A—M
December 3. 1917 évf. N—Z
December 4. 1918 évf. A—M
December 5. 1918 évf. N—Z
December 7. 1919 évf. A—M
December 8. 1919 évf. N—Z
December 10. 1920 évf. A—M
December 11. 1920 évf. N—Z
December 12. 1921 évf. A—M
December 13. 1921 évf. N—Z

HETI MŰSORA:

Pénteken este fél 9 órakor: Sibill. Új rendezésben, teljesen új diszletekkel.

Szombaton este 9 órakor: Sybill. Másodszor rendes helyárrakkal.

Vasárnap délelőtt 11 órakor matinén: 15 és 25 lejes helyárrakkal: Anyaszív.

Vasárnap délután 3 órakor: 15 és 25 lejes helyárrakkal: Vadvirág. Solymosán Magdával a címszerepben.

Vasárnap délután 6 órakor: Az Ismeretlen leány Molnár Ferenc legújabb, legszenzációsabb drámája. Rendes helyárrakkal.

Vasárnap este 9 órakor a Sybill. Rendes helyárrakkal!

APRÓHIRDETÉSEK

Megélhetőst nyújtunk megbízható embereknek lapunk az „Erdélyi Magyarország” árusításával, az egész ország magyar lakta területén. Jelentkezni vagy a kiadóhivatalban, vagy bevezetett helyen, lapunk megbízottjainál.

Lakbérleti szerződés nyomtatványok kaphatók Pásztor Ede papíráruházában.

Selyempapír minden színben, továbbá staniol olcsó árban szerezhető be, viszont eladóknak nagy árengedmény Pásztor Ede papír és írószert áruházában. Oradea, Piata Mihai Viteazul 4.

Használt gyermekkoscsik jókarban 250 lejű kaphatók Mercurnál, str. Nicolae Jorga (v. Zöldfa ucca) végén. 2083

Havi 4—5000 lei jövedelmet garantálunk, szorgalmas, jó megjelenésű, intelligens ügynököknek. Cím a kiadóban. 2041

PASZTOR-NYOMDA, OR